

проходять атестацію за відповідними контрольними тестами. У разі одержання відмінних і хороших оцінок студент має змогу раніше проходити атестацію за наступним тестом і звільняється від відвідування занять з даного предмета після проходження атестації за всіма тестами. Застосування стратегії ефективного навчання дає високі порівняно з традиційним результати у навчанні.

На сучасному етапі розвитку освіти великого значення набувають активні методи навчання: ділові та предметні ігри, мотиваційні ігри, функціональні ігри, організаційно-діяльнісні ігри.

До нових технологій навчання, на нашу думку, можна віднести і застосування різноманітних тренінгів як форм активізації інтелектуальної діяльності студентів.

Особливий інтерес педагогів до нових технологій навчання викликають об'єктивні причини, серед яких можна виділити дві основні.

По-перше, передбачаються докорінні зміни існуючих стереотипів організації навчального процесу, його змісту, є потреба в розвитку творчої ініціативи педагогів у пошуках нових форм і методів педагогічної діяльності за переходу від традиційних пасивних форм занять до нестандартних методів індивідуального навчання.

По-друге, збільшується можливість виявити найобдарованіших студентів для дальшого їх навчання.

Л. П. БОРТНИКОВА, ст. викладач кафедри політекономії факультетів управління та маркетингу КНЕУ

ПРОВЕДЕННЯ КОЛОКВІУМУ-ТУРНІРУ НА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТТЯХ З ПОЛІТИЧНОЇ ЕКОНОМІЇ

Для створення оптимальних умов якісного та активного проведення семінарських занять з політичної економії необхідно постійно вдосконалювати їх методику. Зміни, що виникають в організації навчального процесу у вузах, диктують необхідність застосовування нетрадиційних (часом, навіть забутих або знехтуваних) методів навчання.

Гра як один із класичних засобів навчання, фактично, була відкинута системою вивчення суспільних наук. Відомо, що вона особливо ефективна у вивченні складних питань з позицій

творчого підходу. Ігрове заняття не тільки активізує процес пізнання у спілкуванні з викладачем, а й встановлює корисний діалог між самими студентами. Вдало проведена гра сприяє тому, що значно поліпшується ставлення студентів до політекономії, до навколишньої дійсності, до викладачів і навіть до самих себе.

Поряд з поширенням різних ділових ігор, аналізів виробничих ситуацій, мозкових атак, певно, належить звернутися до такої форми проведення занять, як колоквиум-турнір. Ця форма має низку позитивних ознак. Серед них можна виділити найважливіші: у процес засвоєння предметів вноситься змагання; досягається велика свобода у викладі студентами тих чи тих питань з політекономії; студенти взаємно навчають та контролюють один одного, інколи виконуючи роль викладача; виробляються навички лаконічного викладання матеріалу та чіткого формулювання відповідей; заохочуються дискусії з тих чи тих проблем, поліпшується взаєморозуміння між студентами та викладачем.

Процедура підготовки та проведення такої гри порівняно проста. Безпосередньо в ній можуть взяти участь 12—15 осіб (може бути навіть 25 осіб, тобто вся група). Напередодні турніру (тобто на занятті, яке передує проведенню гри) викладач призначає «капітанів», але склад команд формується безпосередньо перед грою. Це робиться для усунення значної нерівності у співвідношенні сил команд, а також для того, щоб група в повному складі готувалась до участі в турнірі. З решти призначається журі (троє студентів), а також виділяється на допомогу викладачеві (ведучому турніру) студент-асистент. Члени журі виставляють оцінки в балах на картках, асистент збирає результати та заносить їх у таблицю на дошці.

Формулювання питань має відрізнятися від питань у планах семінарських занять. На турнір виносяться 3—4 теми курсу, які логічно пов'язані між собою. У питальник можуть бути включені також окремі поняття, які були вивчені у попередніх розділах. Головна вимога — доступна для студента можливість обмірковувати саме питання і дати на нього відповідь у рамках регламенту. Питання можна дати чотирьох видів: А — знання першоджерел, законодавчих актів; Б — визначення економічних категорій, законів та закономірностей; В — розв'язання та аналіз практичної господарчої ситуації, Г — характеристика певної наукової проблеми, яка є предметом обговорення у теперішній час.

За складністю завдання необхідно розділити на три категорії. Правильна відповідь на питання І категорії дає команді 40 балів, на питання II категорії — 30 балів, III категорії — 20 балів. Відповідь, признана неповною, приносить тому, хто відповідає, тільки половину тієї суми балів, яка могла бути одержана за даною категорією тобто 20, 15, 10 балів. Крім того, команди-суперниці мають право на доповнення основної відповіді, за що одержують додаткові бали (не більше половини від оцінки за відповідь).

Представники команд, чергуючись один з одним, беруть картки із завданням. Питання читається вголос, після чого команда бере час на обміркування. За відповідь без підготовки (зразу ж після оголошення питання) даються заохочувальні бали. Регламент пропонується такий: 1 хвилина — на обміркування, 1 хвилина — на відповідь. З урахуванням доповнень на відповідь відводиться 4—5 хвилин. Отже, за 60 хвилин кожна команда встигає відповісти на 3 основних питання та доповнити за трьома питаннями для інших команд.

Далі турнір можна провести в іншій формі: студенти—учасники команд відповідають на індивідуально отримані завдання. Наприклад, команда одержує блок питань, розподіляє, кому на яке питання відповідати. Або інакше: кожний бере картку з питанням і готується самостійно. Відповідають учасники команд по черзі. Доповнення вже не приймаються, виступи оцінюються індивідуально. Такий «бліц-турнір» забирає ще до 20 хвилин часу.

Більшу зацікавленість студенти виявляють до якісного аналізу одержаних у змаганні результатів. Наприкінці семінарського заняття підсумкові місця можуть бути перерозподілені між учасниками, а в лідери вийде команда з найбільш реалізованим потенціалом.

Проведення таких семінарів доцільно перед написанням контрольних опитувань (модулів), а також після вивчення предмета.

А. Ю. БРЕГЕДА, канд. філос. наук, доцент, завідувач кафедри політології та соціології КНЕУ

ФОРМИ ТА МЕТОДИ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ КУРСУ ПОЛІТОЛОГІЇ

В Україні сьогодні здійснюються глибокі якісні зміни у всіх сферах суспільного життя. Особливо важливу роль у цьому процесі виконує молодь. Молодь — це та частина нашого суспільства, заради якої здійснюються всі ці якісні зміни, і це та соціальна група, яка має стати головним суб'єктом та рушієм цих змін. При цьому постає дуже непросте питання: як залучити всі прошарки та спілки молоді до конструктивної творчої праці, спрямованої на побудову розвиненого, демократичного, високодуховного цивілізованого суспільства.

Нині, коли відбувається процес демократизації суспільного життя в Україні, особливо зростає роль і значення політичної свідомості та політичної культури студентської молоді. У сучасних умовах все вагомішими стають такі риси молодих спеціалістів, як цілеспрямованість, здатність самостійно приймати відповідальні рішення, уміння долати